

WERK GELD TECHNOLOGIE **MONDIALISERING**

Nieuw leven voor Surinaamse plantage

Ondernemer
Chris van der Vossen
bouwt de verlaten
plantage Peperpot
om tot vakantieoord.
door Toine Heijmans

Er is een feestje op plantage Peperpot. Het zal een tijd geleden zijn dat er een feestje was, in het oude directeurshuis dat uitziet over de Surinamerivier. Decennia lagen de landerijen er vervallen bij: een besmette herinnering, hooguit interessant voor toeristen die iets uit de slaventijd wilden zien. Maar nu is het directeurshuis terug: hoog op de poten, met vers hout en verse verf, en voorzien van een Piet Boon-interieur. Met op de veranda Chris van der Vossen, ondernemer te Purmerend en de rest van de wereld, die twee jaar geleden een deel van de plantage kocht en met 'meneer Chris' wordt aangesproken, als hij in de kampong achter het huis een emmer met cassavechips koopt. 'Ik vind het leuk', zegt hij, 'om hier geld in te steken.'

Meneer Chris is van het duidelijke type. Hij houdt niet van blingbling. 'Gewoon handen uit de mouwen en de beuk erin', zegt hij. Of: 'Suriname wordt een groot vakantieoord. Alleen moeten ze die stomme visumplicht afschaffen.'

Zijn bedrijf heet Finish Profiles en doet in stalen muur- en dakplaten. Hij heeft fabrieken in Polen, Gambia, Rusland, Hongarije, Suriname en, binnenkort, Libië. Aan India levert hij huizen van staalprofiel die in een paar uur gebouwd worden, à 1.750 euro. Alle huizen in de kampong van Peperpot, het dorp waar de plantagearbeiders en hun nazaten wonen, heeft hij van stalen daken voorzien. 'Ik wil de toonladder van dit land raken. Dat wil ik in elk land.'

Plantage Peperpot, sinds 1750, is een rechthoekig stuk bos in het district Commewijne. Veertig jaar in onbruik, maar tussen de 1.500 hectare met lianen en woekerstruiken staan nog steeds de koffie-, cacao- en bananenbomen - decennia van verval hebben de strakke Hollandse verkaveling niet kunnen wissen. Van der Vossen

Decennialang lag plantage Peperpot, sinds 1750, er verlaten bij. Nu wordt het een centrum voor ecotoerisme en sociale verheffing.

Foto's Toine Heijmans

heeft de grond en bebouwing kunnen kopen met de belofte er een historisch park van te maken, met vakantiehuisen en een buitensportcentrum dat kajaks verhuurt, en met lokale restaurants. De oude koffiefabriek met z'n stilgevallen machines wordt gerestaureerd, zodat toeristen er een rondleiding kunnen krijgen, en kampongbewoners een baan. Als het lukt, krijgt Peperpot zo een tweede leven in een moderne combinatie van ecotoerisme, natuurbehoud, historisch erfgoed en sociale verheffing.

'Peperpot zal zeker een historische attractie worden vanwege de ligging dicht bij Paramaribo', zegt Cynthia McLeod, als ze het directeurshuis bezoekt. De schrijfster en historica (*Hoe duur is de suiker*) gaat de geschiedenis

Chris van der Vossen

over het oerwoud valt en het feestje op gang komt, beklimt Michel Sjak Shie de trap. Dat doet hij dansend. Dertig jaar al doet hij pogingen Peperpot en Mariënborg uit de ellende te trekken, en nu gloort succes. Eerder had hij zijn plakboeken laten zien met verontrustende verhalen over de

plantages, waarvan hij de laatste directeur was. Een 'verlengstuk van de slavernij', beschreef Ineke Jungschleger in *Nieuwe Revu* de toestand, in 1974, nadat ze Mariënborg had bezocht, waar geen goed drinkwater was. Waar mensen geketend bleven aan hun armoede. Eerst hadden de Hollanders er de slaven uitgebuit, vervolgens hadden ze de arbeiders er als wezen achtergelaten.

Mariënborg is een schande voor Nederland, zei Joop den Uyl toen hij er ging kijken, in 1974. 'Jan Pronk, De Gaay Fortman, iedereen is komen kijken en van al hun beloftes is er niet een ingelost', zegt Sjak Shie.

'Tegen Den Uyl en tegen al die anderen heb ik toen al gezegd: geef ons geen geld. Help Suriname om Neder-

landse investeerders hierheen te krijgen, waardoor er werkgelegenheid ontstaat. Dat is nooit gebeurd.' De idee was dat Suriname het zelf moest kunnen. Nog steeds kan niet iedereen in Suriname leven met de gedachte dat opnieuw een Nederlander de directeurswoning bewoont. Het slavernijverleden is nooit ver weg. Meneer Chris wordt hier en daar nog voor bakra uitgemaakt - witte Hollander. Al is hij voor de kampongbewoners een aardige bakra; een die toekomst brengt in een toekomstloos dorp.

Chris van der Vossen trekt een blikje Parbo-bier open. 'Ik mag wel wit zijn', zegt hij, 'maar heb een Surinaams hart. Ik doe niet aan politiek. Gewoon handen uit de mouwen, en de beuk erin.'

landse investeerders hierheen te krijgen, waardoor er werkgelegenheid ontstaat. Dat is nooit gebeurd.' De idee was dat Suriname het zelf moest kunnen. Nog steeds kan niet iedereen in Suriname leven met de gedachte dat opnieuw een Nederlander de directeurswoning bewoont. Het slavernijverleden is nooit ver weg. Meneer Chris wordt hier en daar nog voor bakra uitgemaakt - witte Hollander. Al is hij voor de kampongbewoners een aardige bakra; een die toekomst brengt in een toekomstloos dorp.

WINNAARS/VERLIEZERS

Indonesische boer stookt duurzaam

Winnaar: De Indonesische boer.
Waarom: Die krijgt voordelig krediet om biogasinstallaties aan te schaffen. Hiermee verlaagt hij zijn energiekosten en CO₂-uitstoot.

Dus Indonesië stapt over op duurzame energie?

Als het aan ontwikkelingsorganisatie Hivos en de Rabobank Foundation ligt wel. De twee hebben de handen ineengeslagen om boeren en ondernemers in Indonesië toegang te geven tot duurzame energie.

Hoe doen ze dat?

Boeren kunnen bij Rabobank een le-

ning krijgen voor de aanschaf van een biogasinstallatie - een apparaat van 300 tot 400 euro dat mest van koeien en varkens omzet in gas. En gas is in een eilandenrijk als Indonesië lastig te distribueren. In eerste instantie krijgen achtduizend boeren een gesubsidieerde lening voor een biogasinstallatie. De Nederlandse ambassade in Indonesië draagt daaraan 6,4 miljoen euro bij.

Het doel van Hivos is om een biogassector in Indonesië op te zetten 'die zichzelf kan bedruipen', zegt adjunct-directeur Allert van den Ham. 'Boeren en ondernemers betalen marktconforme prijzen voor de

biogasinstallaties, zodat ook de metselaars, distributeurs en lokale banken profiteren.'

Waarom moeten Indonesische boeren aan het biogas?

Het is een geweldig alternatief voor petroleum en brandhout. De kosten voor de installatie zijn binnen een paar jaar terugverdiend door besparingen op de aanschaf - of het sprokelen - van brandhout en petroleum. Bovendien is het veel gezonder. De gemiddelde Indonesische houten woning staat normaliter blauw van de rook. Vooral vrouwen hebben last van hun ogen en longen.

CO₂-arm stoken dankzij biogas.

En de winst voor het milieu?

Die is aanzienlijk. De uitstoot van broeikasgassen wordt met ongeveer 4 ton CO₂ per jaar geredu-

ceerd. Daarnaast is het winst voor de tropische bossen als boeren geen brandhout meer nodig hebben.

Is biogas ook elders al een oplossing?

Ja, in Nepal staan al 250 duizend biogasinstallaties. Ook in Vietnam en Cambodja is biogas in opkomst. Hivos werkt aan projecten in zes landen in Afrika.

Rabobank Foundation sluit niet uit ook daar als commerciële partner te willen optreden, meldt een woordvoerder.

Carlilje Vos